

Suomalaiset vahvasti mukana historia- tieteiden maailman- kongressissa Jinanissa

Keväällä 2015 *China Daily* -lehdessä kerrottiin historiatieteiden olympialaisista, joilla tarkoitettiin historiantutkijoiden maailmanjärjestön *The International Committee of Historical Sciences (ICHS)/ Comité International des sciences historiques (CISH)* tulevaa 22. konferenssia Jinanissa Shandongin maakunnassa 23.–29.8.2015.¹ Lehden haastattelussa Shandongin yliopiston rehtori, professori Zhang Rong korosti konferenssin merkitystä Kiinan kansainväliselle imagolle ja kiinalaisten kulttuuriselle itseluottamukselle. Kiinalaisilla tutkijoilla oli vahva pyrkimys kansainvälistyä.

Jinanin kaupunki sijaitsee Konfutsen ja Menciuksen syntymämaakunnassa. Lisäksi siellä sijaitseva Shandongin yliopisto on kuuluisa humanistisista tieteistään, erityisesti korkeatasoisesta historiantutkimuksesta ja arkeologiasta sekä kalligrafian opetuksesta. Yksi konferenssin konkreettisista tuloksista on *The Chinese Historical Reviewin* synty vuonna 2014 ja *Journal of World Historyn* perustaminen. Järjestäjien paneutumista maailmanjärjestön historiaan osoittavat julkaisut: *China and the International Congresses of Historical Sciences*²

1. Wang Quian, History Olympics come to Shandon. *China Daily* 14.4.2015.

2. *China and the International Congresses of Historical Sciences*. Shandong University 2014.

Kuva 1. Maailmankongressista uutisoitiin laajasti kiinalaisissa medioissa.

ja *A Companion to the International History Organizations and Their Leaders at the 22nd Congress of ICHS*.³ Kaikki konferenssiin rekisteröityneet saivat myös Kiinan historia -teoksen.⁴

Maailmanjärjestöme (ICHS) valmisteli johdollani konferenssia

3. *A Companion to the International History Organisations & Their Leaders at the 22nd Congress of ICHS*. Shandong University 2015.

4. Haipeng Zhang (toim.) *Thirty Years of Chinese History Studies*. Käännös Li Wenzhong and Wu Jinsihan. China Social Sciences Press and MCM Prime 2015.

yhdessä Shandongin yliopiston, *The Association of Chinese Historians* -järjestön ja Tiedeakatemian (*The Chinese Academy of Social Sciences*) kanssa viiden vuoden ajan. Kiinan opetusministeriö, Shandongin maakunta ja Jinanin kaupunki tukivat konferenssia. Järjestelytiimeihin (21) osallistui vuoden ajan yliopiston 260 professoria. Kullakin tiimillä oli oma vastualueensa kuten turvallisuus, liikennejärjestelyt tai tiedotus.⁵

5. Järjestäjät kertoivat lähettäneensä konferenssista 300 tiedotetta.

Vuonna 1926 perustetun maailmanjärjestön ensimmäisenä naispuolisena presidenttinä sain suuren suosion: kymmeniä haastatteluja⁶ ja satoja valokuvia niin virallisissa avajais-, palkinnonjako- ja päätösseremonioissa kuin kuunnelllessani esitelmää.⁷

Kansainvälisten osanottajien tueksi ja avustajiksi oli rekrytoitu 500 kielitaitoista vapaaehtoista opiskelijaa. Sain myös oman henkilökohtaisen avustajan, samoin kuin muut hallituksen jäsenet. Opiskelijat avustivat lentokentillä, asemilla ja konferenssisaleissa. Osa opiskelijoista työskenteli yökaudet toimittain kahdeksaa kaksikielistä konferenssilehteä,⁸ joissa esiteltiin konferenssin kulku, avajais-, palkinnonjako- ja päätösseremonioiden puheet, sessioiden esitelmää ja esiintyjä valokuvina.

Logo

Konferenssin logo on kauneimpia näkemistäni. Lokakuussa 2014 julistettuun suunnittelukilpailuun saatiin tuhansia ehdotuksia, joista 219 valikoitui toiselle kierrokselle. Kilpailun voitti punainen logo, joka esittää vaunuja, joita siivittävät onnea tuovat pilvet. Idea on Han-dynastian ajoilta. Vaunuissa istuu kaksi ihmistä: ajaja ja kyädissä oleva henkilö. Kun näin logon ensimmäisen kerran tammikuussa 2015 olin näkevinäni naisen ajajan rinnalla. Tulkintani levisi laajalle kiinäläisiin lehtiin. Kukaan ei ollut tullut

6. Ks. <http://m.youtube.com/watch?v=Zmt1q6NBNOQ> (26.10.2015).

7. Marjatta Hietalan haastattelu. Zhao Ruixue, City set to host global history congress. Thousands of scholars from around the world expected to attend forthcoming event. *ISHS Special China Daily*, August 22.–23.2015.

8. The International Congress of Historical Sciences, kahdeksan kaksikielistä konferenssilehteä, Bulletin 1–VIII 22.–29.8.2015.

Kuva 2. Maailmankongressin virallinen logo herätti ihastusta.

ajatelleeksi, että vaunuissa olisi istunut nainen! Harvan mieleen tuli Tang-dynastian aikana hallinnut kuningatar Wu Zetian.⁹

Jinanin konferenssi ylitti kaikki odotukset niin järjestelyiltään, kooltaan kuin osanottajamäärältään. Olen osallistunut säännöllisesti maailmanhistorian konferensseihin vuodesta 1980,¹⁰ enkä ole koskaan kohdannut tällaista organisaatiota ja järjestelytaitoa.

Viiden päivän aikana 2765 rekisteröitynyttä historian tutkijaa osallistui sessioihin.¹¹ Järjestäjät laskivat, että maailmankongressin yhteydessä pidettiin 185 sessiota/tapaamista. Lukuun on laskettu alasesioita ja kuudessa kaupun-

9. Wu Zetian esitellään Tukholmassa pidettävässä näyttelyssä Staden vid Sidenvägen. *Cosmopolitan Metropolis Along the Silk Road. Luoyang During Tang Dynasty China*. Världskulturmuseerna Bergrummet 2015.

10. Bukarest 1980, Stuttgart 1985, Madrid 1990, Montreal 1995, Oslo 2000, Sydney 2005 ja Amsterdam 2010.

11. Ks. Jinanin konferenssin kotisivut, <http://www.cish.org> (26.10.2015). Ohjelma koostui neljästä kokopäivän sessiosta (*Major themes*), puolen päivän istunnoista (*Specialized themes*), pyöreän pöydän keskusteluryhmistä (*Round tables*) ja sessioista (*Joint sessions*), joiden takana saattoi olla kaksi kansallista komiteaa (*National Committees*) tai yksi kansallinen komitea ja *International affiliated organization* (IOA).

gissa pidettyjen satelliittikonferenssien sessioita.¹² Osanottajista 937 oli Kiinan ulkopuolelta, 90 eri maasta, mikä on ennätys maailmanjärjestön historiassa. Solidaarisuusrahaston tuella Jinaniin saapui historian tutkijoita Afrikasta, Aasian maista ja Latinalaisesta Amerikasta. Yhdysvalloista oli 101 osanottajaa, ranskalaisia 89, saksalaisia 50, australialaisia 37, englantilaisia 34, venäläisiä 32 ja suomalaisia 33.

Suomalaisilla oli merkittävä panos muutenkin kuin presidenttiyteni kautta. Suomalaiset organisoivat pääkonferenssin 73 sessiosta viisi ja pitivät 19 esitelmää. Monet suomalaisista esiintyivät ja/tai pitivät esitelmää myös oman alansa temaattisissa sessioissa. Saavutimme myös pysyviä tuloksia. *Nordic Studies* hyväksyttiin uudeksi IAO:ksi. Tämä yhteispohjoismaisen forum pohjaa pohjoismaisten historian tutkijoiden yhteisiin julkaisuihin ja konferensseihin.

Jinanin konferenssissa jaettiin ensimmäisen kerran CISH-Jaeger Le Coultre -palkinto. Palkinto on arvokas Jaeger Le Coultre Reversokello ja mitali, jossa Historian jumalatar Kleio seisoo maapallon päällä.¹³ Maailmanjärjestömmen perusti palkinnon historian tutkijalle tai tutkimusryhmälle poikkeuksellisen suurista ansioista historiatieteen alalla. Ensimmäinen CISH-Jaeger Le Coultre -palkinto annettiin ranskalaiselle Serge Gruzinskille, joka on kirjoittanut 1500-, 1600- ja 1700-lukujen kolonialismin historiasta. Gruzinskin tutkimukset ovat esimerkki rajoja ylittävästä monitieteisestä globaalista historiasta, joka on ollut maail-

12. Jinanissa, Qingdaossa, Zibossa, Tai'anissa, Jiningissä ja Liaochengissä. Ohjelmassa keskityttiin kunkin alueen omaan kulttuuriin.

13. Malli mukailee venäläisen taitelijan Iouri Vichnevskni luomaa figuuria Kleiosta.

manjärjestön konferenssien keskeinen tavoite jo vuosia.¹⁴

Historian arvostus on korkealla Kiinassa

Konferenssin avajais-, palkinnonjako- ja päätösseuramionat olivat vartaansa vailla. Musiikki- ja tanssiesitykset kiinalaisen kulttuurin symbolein ja vanhoin soittimin viestittivät historian arvostusta. Avajaisjuhlassa Kiinan kansantasavallan presidentti Xi Jinping tervehti kirjessään kongressivieraita sanoin ”Historia on paras opettajamme”. Varapääministeri Liu Yandong luki presidentin kirjeen puheensa alussa. Presidentti piti historiaa kaikkien tieteiden äitinä. Hänen mukaansa historian arvostus ja historian tunteminen antaa viisautta ymmärtää menneisyyttä, tehdä nykyisyydestä paras mahdollinen ja katsoa tulevaisuuteen. Se antaa eväitä hyvään hallintoon. Varapääministeri korosti Kiinan sivistyksen tuhatvuotista kehitystä ja sen monikulttuurisuutta. Avajaistilaisuudessa kuulumme myös kolme esitelmää teemasta *Nature and Human History*.

Minulta kysyttiin *Chinese Historical Reviewin* haastattelussa historian asemasta Euroopassa, Pohjoismaissa ja Suomessa. Oli pakko myöntää, ettei historian tutkimukselle anneta samaa arvoa kuin Kiinassa. Täällä päätöksentekijät harvoin vetoavat historiaan tai historiallisiin tapahtumiin.

14. Serge Gruzinsky, *The Eagle and the Dragon. Globalization and European Dreams of Conquest in China and America in the Sixteenth Century*. Polity 2014; Verónica Zárate Toscano (toim.) *Dialogo con Historadores. Reflexiones en Torno al Tiempo, El Espacio y la Memoria*. Testimonios 2014, 101–120.

Konferenssin tieteellinen anti

Monipuolisessa ohjelmassa oli useita ajankohtaisia sessioita. Historiantutkijat ovat ajan hermolla, mistä kertovat konferenssin pääsessioiden lisäksi sessiot *Football: a mirror of Globalization history*, *Music and Nation* ja *Baby boom generation? For a connected history*. Metodiset kysymykset olivat sisäänrakennettuja useimpiin sessioihin. Erityisenä metodisena sesiona on mainittava suuren suosion saanut iltatilaisuus suullisen historian mahdollisuuksista. *Change of Value – Value of Change. Transforming Societies in Global Perspective via oral history*. Myös perjantai-iltaan sijoitettu *Ethics and History* -tilaisuus houkutteli salin täydeltä yleisöä.

Koko päivän kestäviä teemoja (*Major themes*) oli neljä. Kiinan tiedeakatemian jäsenen Jian Wanglangin johtamassa *China from Global Perspectives* -pääteemassa käsiteltiin Kiinan vaikutusta globaalilla tasolla. Suurin osa kolmestatoista esitelmästä käsitelti Kiinan taloudellisia suhteita alkaen antiikin ajoista, silkkiteistä ja espanjalaisen Kantonin hopea- ja oopiumkaupasta päätyen venäläis-amerikkalaisen komppanian Kiina-suhteisiin 1800-luvun lopulla. Tämän kauppakomppanian aikaansaannoksia oli muun muassa teenjuonon leviäminen Venäjälle.

Toisessa pääteemassa *Historizing Emotions* käsiteltiin eri yhteiskuntaluokkiin kuuluvien henkilöiden asenteita ja kulutustottumusten muutoksia, konflikteja kolonialismin historiassa ja suremisen rituaaleja.

Kolmas pääteema *Revolutions in World History: Comparisons and Connections* jakautui viiteen alueelliseen sessioon: vallankumoukset Atlantin alueella, Euroopassa 1900-luvulla, Afrikassa, Keski-Aasiassa ja Itä-Aasiassa.

Neljäs tema *Digital Turn in History* jakautui kahteen osioon. En-

simmäisessä käsiteltiin digitalisaation etuja ja mahdollisuuksia historiantutkijalle ja toisessa sessiossa tuotiin esiin uusia välineitä tutkia historiaa. Kuulimme laajoista digitaalisista arkistoista Euroopassa ja Yhdysvalloissa ja niiden käyttöön liittyvistä ongelmista historiantutkijalle.

Karl Erdmann ja Rolf Torstendahl ovat korostaneet, että historiantutkijoiden konferenssit ovat vaikuttaneet merkittävästi historiankirjoituksen ja historiantutkijoiden professionalisoitumiseen.¹⁵ Tähän liittyy tutkijoille tarpeellinen verkostoituminen, johon tarjoutui mahdollisuuksia niin sessioiden välillä kuin yhteisillä illallisilla ja retkillä lähteiden kaupungissa, Jinanissa, ekskursioilla pyhille vuorille ja Konfutsen syntymäkaupunkiin (Qu-Fu).

FT, PROFESSORI EMERITA
MARIJATTA HIETALA
TAMPEREEN YLIOPISTO

15. Karl Dietrich Erdmann, *Die Ökumene der Historiker*. Vandenhoeck & Ruprecht 1987; Erdmannin kirjan laajennettu laitos: Jürgen Kocka, Wolfgang J. Mommsen & Agnes Blänsdorf, *Toward a Global Community of Historians. The International Historical Congresses and the International Committee of Historical Sciences 1898–2000*. Käännös Alan Nothnagle. Berghahn Books 2005. Rolf Torstendahl, *The Rise and Propagation of Historical Professionalism*. Routledge 2014.